

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN BAZI DAVRANIŞ PROBLEMLERİ

PSİKOLOJİK DANIŞMA NOKTASI

UYUM VE Davranış SORUNLARI

Bir çocuğun davranışının bozukluk sayılabilmesi için bazı ölçütler gerekir. Bu ölçütler:

1-Yaşa uygunluk: Çocuğun içinde bulunduğu gelişim döneminin özelliklerini iyi bilmek gerekir.

2-Yoğunluk: Örneğin 5 yaş çocuğunda öfke ve huysuzluk doğarken, bu davranış başkasına fiziki zarar verme şekline dönüşürse, davranış bozukluğu kategorisine girer.

3-Süreklilik: Çocuğun belirli bir davranış türünü ısrarlı bir biçimde ve uzun zaman devam ettirmesidir.

4-Cinsel rol beklentileri: Erkeklerde kızlara oranla daha saldırgan olmaları beklenirken, davranışları ile erkeklere benzer saldırgan davranan kızların davranışları normalden sapan davranış kategorisine girer.

ÇOCUKLARLA OLUMLU İLİŞKİ NASIL KURULUR?

1-Karşılıklı saygı: Her çocuk ayrı bir birey olarak ele alınıp, fikirleri sorulmalı ve fikirlerine saygı gösterilmelidir.

2-Çocuğa zaman ayırmak: Birlikte çocuğun hoşlanacağı faaliyetler yapmak çok önemlidir.

3-Cesaretlendirme: Çocuğu olduğu gibi kabul edip çabası övülmelidir.

4-Sevgiyi anlatmak: Çocuğun kendini güvende hissetmesi için sevildiği hissettirilmelidir.

İÇİNDEKİLER

- 01 SALDIRGANLIK
- 02 YALAN SÖYLEME
- 03 KARDEŞ KISKANÇLIĞI
- 04 TIRNAK YEME
- 05 KÜFÜR
- 06 UTANGAÇLIK

SALDIRGANLIK

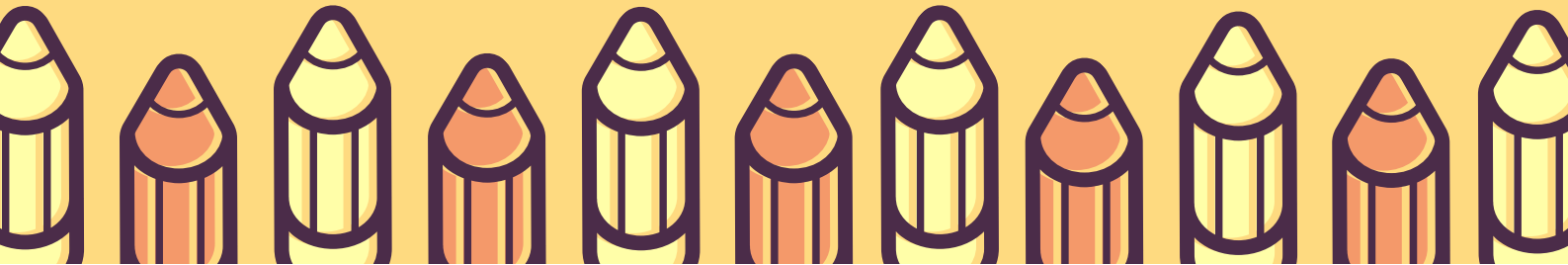
Nedenleri

- Saldırgan davranışların ödüllendirilmesi ve pekiştirilmesi. Bu durum genellikle geleneksel kültürde çok görülür. (Örneğin; “biri sana vurduğunda sen de vur senin elin armut mu topluyor.”)
- Televizyon ve bilgisayar oyunlarında şiddet içerikli içeriklere maruz kalma.
- Beyin zarı iltihabı, beyin zedelenmesi gibi fizyolojik sorunlar yaşaması.
- Çocuğun ebeveynlerinden şiddet görmesi.
- Anne-babanın yanlış ebeveyn tutumlarından dolayı yaşanan iletişim sıkıntıları.
- Çocuğun çevresinden kabul görmemesi.

Aileye Öneriler

- Saldırgan davranışları dayakla cezalandırmayın! Şiddet gören çocukta düşmanlık duyguları gelişir ve kendisi de şiddet uygulama eğilimi gösterir.
- Çocuklar ebeveynlerinin aynasıdır. Çocuğunuzun nasıl davranmasını istiyorsanız öncelikle kendi davranışlarınızı ona göre şekillendirin.
- Çocuğun sosyal gelişimine uygun sorumluluklar verin.
- Çocuğa yaptığı bu davranışların dezavantajlarını anlatın.
- Çocuğun sportif faaliyetlerde bulunmasına ve belirli bir süre dışarıda oynamasına izin verin.
- Çocuğun izlediği ve oynadığı oyunların içeriklerini kontrol ederek şiddet içerikli içeriklerden uzak tutun.
- Çocuğa öfkesini kontrol etmesinin yollarını öğretin.
- Evde aile etkinlikleri yaparak kaliteli zaman geçirmeye özen gösterin.
- Şiddetin hiçbir sorunun çözümü olmayacağını uygun bir dille çocuklara anlatın.

YALAN SÖYLEME

Nedenleri

- Baskıcı ve otoriter anne-baba tutumları.
- Anne-babanın olumsuz model olması.
- Ailenin, çocuğun gelişim döneminin üstünde sorumluluk yüklemesi.

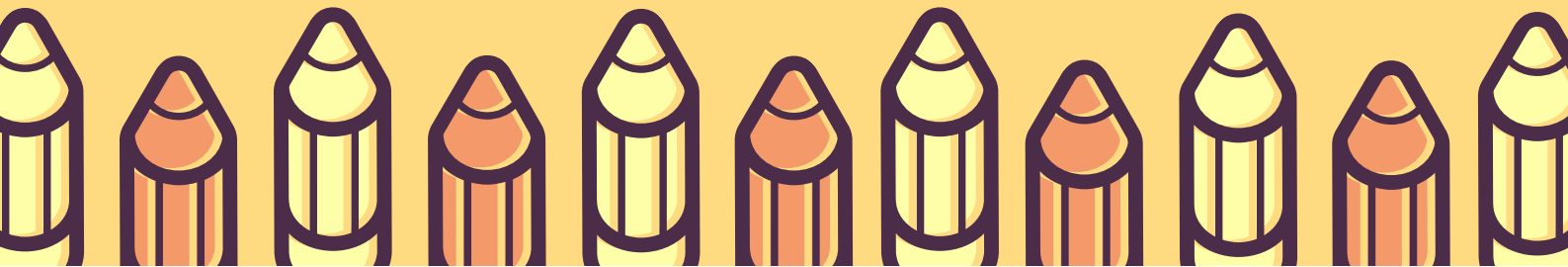
- Aile kurallarının çok katı olması.
- Çocuğa şiddet uygulanması.
- Ailenin çocukla olan iletişiminin problemleri.
- Çocuğun sık sık eleştirilmesi ve başkalarıyla kıyaslanması.
- Çocuğun mükemmelliğe zorlanması.
- Çocuğun başkalarının hayranlığını kazanmak istemesi. Örneğin; Arabaları olmadığı halde arkadaşlarına arabalarının olduğunu söylemesi gibi. Bazen de çocuğun özlemlerini dile getirmek istemesi. Örneğin; Babası ölen bir çocuğun babasının seyahate çıktığını söylemesi.

Aileye Öneriler

- Eğer anne-baba olarak yalan söylerseniz, çocuğunuzda yalan söyleyecektir.
- Çocuğunuza aşırı tepki göstermeyin ve ağır cezalar vermeyin. Aksi takdirde çocuğunuz cezadan kurtulmak için yalan söylemeye devam edecektir.
- Çocuğun sosyal gelişimine uygun sorumluluklar verin.
- Aile kurallarını alırken çocuğunuzun fikirlerini de dikkate alın.
- Çocuğunuzun başkalarına karşı kullanmayın. Örneğin; Bir babanın telefonu çaldığında kendisi için “yok” dedirtmesi.
- Her çocuğun bireysel özelliklerinin farklı olduğunu unutmayın ve çocuğunuzun kimse ile kıyaslamayın.

- Çocuğunuz ile etkili iletişim kurarsanız çocuğunuz yalana başvurmayacaktır.
- Çocuğunuzun yalancı etiketi yapıştırmayın.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Nedenleri

- Anne babanın çocuğu yeni bir kardeşi olacağı konusunda iyi hazırlamaması
- Anne babayı paylaşmak zorunda kalması
- Özel eşya ve mekanın korunma isteği
- Kendi, anne babasınınve akrabalarının tek gözdesi ve ilgi odağı iken bunu başka biri ile paylaşmak zorunluluğu,
- Kardeşin doğumundan itibaren sorumluluklarının artması ve yerine getirmek zorunda olduğu görevlerin olması
- Yeni doğan kardeşin her an anne babanın yanında olması hatta geceleri bile yatak odasında yatırılması
- Çevredeki insanların kardeşler arası rekabetin kızışmasında karşılaştırma yoluyla zemin hazırlamaları...

Aileye Öneriler

- Kardeş kıskançlığı genel olarak tüm çocuklarda görülen bir durumdur. Önemli olan bu sürecin ebeveyn tarafından nasıl yönetildiğidir. Doğum öncesi-doğum sonrası ve ilerleyen zamanlar olarak ikiye ayrılabilir.

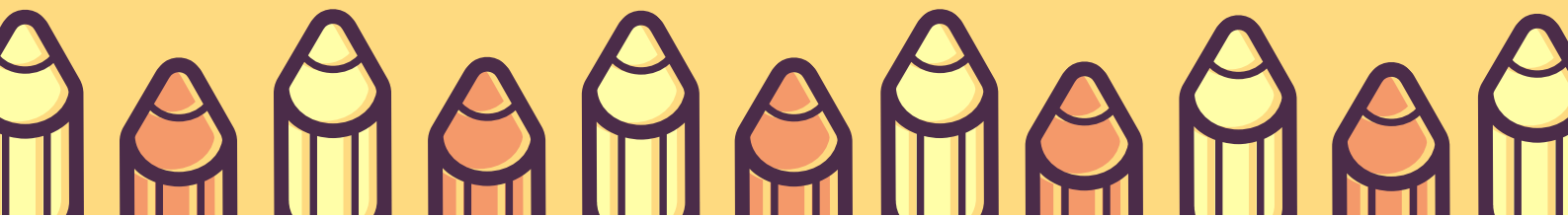

1-Doğum Öncesi

- İkinci bir çocuğa neden gereksinim duyulmuştur?" Bir kardeşin olursa sen evde yalnız oynamayacaksın. Birlikte bir çok şeyi paylaşmak seni de mutlu edebilir" gibi açıklamalarda bulunulabilir.
- Evde bazı değişiklikler ve düzenlemeler yapmanız gerekiyorsa buna zemin hazırlayın ve teklifin çocuktan gelmesini sağlayın.
- Yeni doğacak bebekle ilgili tüm kararlarda ve düzenlemelerde çocuğun görüşünü mutlaka alın.
- Çocuğunuz kendi doğum öncesi ve sonrasını bilemez. Zaman zaman albümleri çıkarıp hamileliğinizle ilgili ve doğumu izleyen zamanlara ait bebeklik fotoğraflarını, videoları gösterebilirsiniz.

2-Doğum sonrası ve ilerleyen yıllar

- Evde sürekli bebekle ilgili konuşmaktan kaçının.
- Çocuğunuza sen abi-abla oldun diyerek yaşının üzerinde sorumluluk vermekten kaçının.
- Çocuğunuza zaman ayırın, onu ihmal etmeyin.
- Çocuklarınız arasında karşılaştırma yapmayın.
- Çocuğunuz bebeğe karşı aşırı sevgi dolu gibi görünebilir. Bunun aşırı kıskançlıktan da olabileceğini düşünüp temkinli yaklaşın.

TIRNAK YEME

Nedenleri

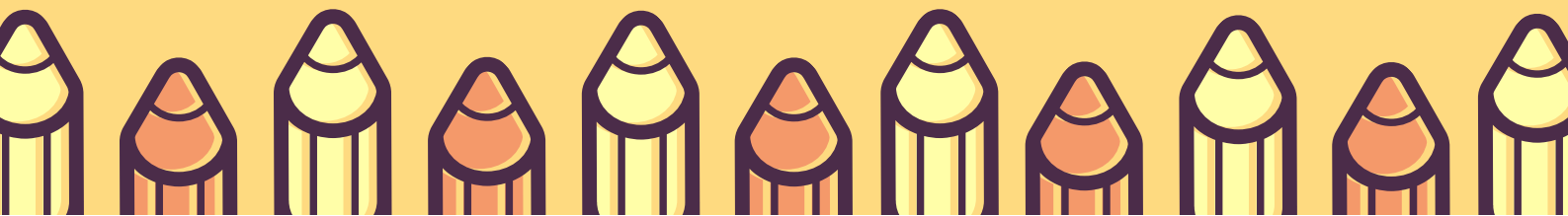
- Çocuğun yaşadığı üzüntü, sıkıntı, korku ve öfke duygularını tırnak yeme ile dışa vurması
- Çocuğun yaşadığı gerilim ve kaygılar
- Çocuğun kendisine duyduğu güvensizliği bu şekilde belirtmesi
- Aile içinde aşırı baskıcı ve otoriter bir eğitim uygulanması
- Çocuğun cezalandırılmaktan ve eleştirilmekten dolayı duyduğu kaygı
- Aile içinde veya çevresinde tırnak yiyen bir modelin varlığı
- Çocuğun kendisini aile içinde değersiz hissetmesi

- Çocuğun saldırganlık dürtülerini tırnak yiyerek dışa vurması
- Yeni bir kardeşin doğumu ya da anne babanın çocuklar arasında ayırım yapması sonucu çocuğun yaşadığı kıskançlık duyguları
- Çocuğun anne babadan yeterli ilgi ve sevgi görememesi
- Anne babanın boşanması, sevilen birinin hastalanması ya da kaybı gibi stres yaratan durumlar
- Aile içi huzursuzluklar ve iletişim problemleri

Aileye Öneriler

- Tırnak yeme davranışı kalıplaşmadan önce davranışa sebep olan etkenler ortadan kaldırılarak davranışa çözüm bulunmalıdır.
- Çocuğu davranıştan uzaklaştırmak için tırnağına acı biber, acı oje vb. sürülmesi ya da bu davranıştan dolyı çocuğun eleştirilmesi, korkutulması doğru bir yöntem değildir.
- 3-4 yaşına kadar görülen tırnak yeme davranışı görmezden gelinebilir. Ancak sonrasında davranış devam ediyorsa davranışa çözüm bulunmalıdır.
- Etkili iletişim kurarak çocuğun duygu ve düşüncelerini rahatça ifade etmelerine imkan tanımak tırnak yeme davranışını azaltacaktır.
- Çocuklar şiddet ve korku içerikli programlardan uzak tutulmalıdır.
- Davranış ortaya çıktığı zamanlarda çocuğun ilgisini çekecek bir oyun veya etkinlik önerilebilir.
- Çocuk kendi tırnak bakımıyla ilgilenir hale getirilebilir. Tırnak bakımının sorumluluğunu alır, tırnaklarını kendisi keser, törpüler ise bu davranışı yapması önlenir.

KÜFÜR

Nedenleri

- Anne-baba veya etrafındaki yetişkinleri model alması.
- Yetişkinlerin ilgisini çekme isteği.
- Büyüdüğünü ispat etme çabası.
- Kızgınlık ve öfke durumlarında.
- Küfür eden akranları arasında kabul görme isteği.

Aileye Öneriler

- Çocuğunuza kızgınlığını daha olumlu nasıl ifade edebileceğini öğretin.
- Çocuğunuza uygun ve kabul edilebilir kelimeler kullanarak örnek olun. Eğer siz küfür ederseniz çocuğunuz da eder .
- Çocuğunuzu küfür içeren televizyon programlarından uzak tutun.
- Çocuğunuz küfrettiğinde kesinlikle şiddet ve tehdit kullanmayın.

UTANGAÇLIK

Nedenleri

- Otoriter ve baskıcı anne-baba tutumları.
- Çocukla ilgili beklentilerin yüksek olduğu aşırı mükemmeliyetçi aile yapısı.
- Çocuğu başkaları ile karşılaştırma.
- Çocuklarına örnek olmak için aşırı mükemmellik sergileyen anne-baba.

- İçe kapanık, utangaç anne-baba.
- Çocukları korkutma, sindirme.
- Ailenin fazla sosyal yaşantıya sahip olmaması, sosyal ortamlardan uzak kalmaları.
- Aşırı koruyucu, çocuğunun her dediğini yapan, sorumluluk vermeyen aile tutumları.

Aileye Öneriler

- Çocuklarınıza gelişim dönemine uygun sorumluluklar verin.
- Ailede yaşanan her durumu konuşarak, birlikte çözüm yolları arayarak halletmeye çalışın. Bu durum çocuğun öz güvenli olmasına, karar alma becerisini geliştirmesine yardımcı olur.
- Çocuğunuzu utangaç ve sıkılgan diye diğer insanlardan soyutlamayın.
- Çocuğunuzun sosyalleşmesini arttıracak etkinliklere önem verin ve akranlarıyla, diğer yetişkinlerle birlikte olacağı ortamları hazırlayın.
- Çocuğunuzu her fırsatta destekleyin, yüreklendirin. Yaptığı en küçük atılım ve gayretin farkında olduğunuzu ve bunun sizi ne kadar memnun ettiğini hissettirin.
- Öğretmeni ile iş birliği yapın.

